

**ВИЗНАЧЕННЯ ПОТЕНЦІЙНИХ УМОВ РЕАЛІЗАЦІЇ
МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ
ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ЗАТРЕБУ ВАНОСТІ**

У статті розглянуто роль промислового підприємства і потенціалу, що мається в його розпорядженні, для забезпечення не лише внутрішнього успіху, але і загальноекономічної стабільності, запропоновані автором концептуальні положення анімалістичного адаптивний - еволюційного розвитку економічного потенціалу промислового підприємства містить не лише перелік локальних потенціалів промислового підприємства, але і обґрунтовує необхідність і доцільність розвитку окремих складових економічного потенціалу, і усій їх сукупності залежно від умов зовнішнього і внутрішнього оточення, макроекономічної обстановки з метою досягнення загальної конкурентоспроможності промислового підприємства і цілей його стратегічного розвитку.

Ключові слова: механізм, потенціал промислового підприємства, економічний розвиток.

В статье рассмотрена роль промышленного предприятия и потенциала, имеющегося в его распоряжении, для обеспечения не только внутреннего успеха, но и общеэкономической стабильности, предложенные автором концептуальные положения анималистического адаптивно - эволюционного развития экономического потенциала промышленного предприятия включает не только перечень локальных потенциалов промышленного предприятия, но и обосновывает необходимость и целесообразность развития отдельных составляющих экономического потенциала, и всей их совокупности в зависимости от условий внешнего и внутреннего окружения макроекономической обстановки с целью достижения общей конкурентоспособности промышленного предприятия и целей его стратегического развития

Ключевые слова: механизм, потенциал промышленного предприятия экономическое развитие.

Постановка проблеми. Усвідомлюючи і підкреслюючи роль промисловою підприємства і потенціалу, що мається в його розпорядженні, для забезпечення не лише внутрішнього успіху, але і загальноекономічно-стабільності, запропоновані автором концептуальні положенню •анімалістичного адаптивний - еволюційного розвитку економічного потенціалу промислового підприємства містить не лише перелік локальних потенціалів промислового підприємства, але і обґрунтовує необхідність і доцільність розвитку окремих складових економічного потенціалу, і усій їх сукупності залежно від умов зовнішнього і внутрішнього оточення макроекономічної обстановки з метою досягнення загальної

конкурентоспроможності промислового підприємства і цілей його стратегічного розвитку.

Досліджуючи основні функції промислового підприємства (в першу чергу як носія і реалізатора загальнодержавного і галузевого потенціалу) вважаємо необхідним проілюструвати результати проведеного аналізу машинобудівних підприємств Дніпропетровської області (Державне підприємство "Виробниче об'єднання "Південний Машинобудівний завод імені О.М. Макарова", м. Дніпропетровськ, Державне підприємство "Конструкторське бюро "Південне" імені М.К.Янгеля", м. Дніпропетровськ, Державне підприємство "Дніпрокосмос", ц. Дніпропетровські ПрАГ "Дніпровський машинобудівний завод", м. Дніпропетровськ, ПрАТ "Дніпроважмаш", м. Дніпропетровськ, ПрАТ "Завод "Дніпропрес" м. Дніпропетровськ, НВГ "Дніпротехсервіс"). Мета аналізу полягала у виявленні функцій, сприяючих формуванню організаційно-економічного механізму розвитку економічного потенціалу промислового підприємства З іншого боку, завдання зводилося до визначення складу таких функцій машинобудівного підприємства, які б характеризували підприємство, передусім, як носія і реалізатора соціотехнічної ідеї, що виконує окрім виробничої цілий ряд інших загальнодержавних функцій.

Аналіз публікацій. Розвиток економічного Потенціалу конкретного промислового підприємства, як показав попередній аналіз не є тільки завданням самого підприємства [1,5,7,10]. Необхідно враховувати те, що зрештою «споживачами» або «реципієнтами» подібного розвитку стають в рівній мірі споживачі продукції, галузь, регіон і Держава в цілому [2,4,9]. Таким чином, закладаючи в основу пропонованих до розгляду функцій ми пропонуємо розглядати промислового підприємства як поліфункціональну систему, метою якої є органічне включення в загальну Ринкову модель і модель розвитку потенціалу усієї економіки [3,6]. За ідеєю в (ДМІТІМО) що подібний аналіз для більшої повноти інформації слід проводити також і на основі цих реципієнтів (споживачів), в той же час, область цієї теми

ДОСЛІДЖЕННЯ Обмежена КОНКРЕТНИМ об'ЄКТОМ ДОСЛІДЖЕ^,, Підприємством [8].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Найбільш пріоритетна функція для сучасного промислового підприємства (з позиції керівників) це виробнича і маркетингово-»БуТова у реципієнтів а саме потенційних і реальних споживачів продукції і увесь РИЗЖ в Державному масштабі не викликає реакції у відповідь, зважаючи на потужну конкуренцію із зарубіжними товаровиробниками і відсутністю державних Програм розвитку галузі.

Ціллю цього дослідження є визначення **мо*);ивостен промислового** підприємства з урахуванням чинників зовнішнього середовища і кризового ну економіки України.

Виклад основного матеріалу. Представлений перелік функцій промислового підприємства чинить істотну дію на розвиток економічного потенціалу промислового підприємства, у зв'язку з чим, вибір напрямку розвитку має бути підпорядкований зіставленню, як внутрішніх можливостей промислового підприємства, так і зовнішніх чинників. На підставі даних можна зробити висновок про те, що тільки по деяких із запропонованих автором для дослідження функцій промислового підприємства, а саме: «розвитку і забезпечення макроекономічної і мікроекономічної стабільності», «системо утворення» міра впливу на розвиток потенціалу співпадає із зацікавленістю реципієнтів. Тобто, реципієнти виявляють зацікавленість тільки відносно реалізації соціально і суспільно значимих функцій промислового підприємства, які побічно пов'язані як з основною діяльністю, так і з розвитком економічного потенціалу конкретного промислового підприємства. Аналіз представлених вище даних по основних функціях промислового підприємства і зацікавленості зовнішніх реципієнтів в реалізації кожної з названих функцій, має своїй на меті розробку комплексу заходів, спрямованих на вибір певного напрямку розвитку економічного потенціалу. Слід підкреслити, що результати аналізу, отримані у рамках методики функціональної затребуваності аналізу функціональної затребуваності показують загальну тенденцію у виборі стратегії розвитку, властиву для більшості промислових підприємств досліджуваних галузей. Для детальнішого аналізу необхідно керуватися даними по конкретному підприємству. Подальший аналіз, метою якого є оцінка базису для формування механізму розвитку економічного потенціалу промислового підприємства, на нашу думку, має бути зведена по-перше - до оцінки рівня розвитку економічного потенціалу і його елементів на досліджуваних промислових підприємствах, і по-друге - до виявлення існуючих елементів механізму його розвитку. Слід припустити, що формування механізму розвитку економічного потенціалу, повинно також базуватися безпосередньо на існуючому рівні його розвитку і розвитку його складових. Таким чином, чим вище рівень економічного потенціалу, тим ефективніше можуть бути реалізовані програми розвитку у рамках однойменного механізму.

У таблиці 1, представлена звідна оцінка рівня розвитку економічного потенціалу і основних елементів в його складі, що ґрунтується на результатах проведеного анкетованого опитування, доповненою системою показників.

Результати аналізу рівня розвитку економічного потенціалу по досліджуваних промислових підприємствах показали у край низький його рівень розвитку, що коливається в межах від 0,12 до 0,14, причому навіть подібному значенню властива тенденція до зниження.

Таблиця 1.- Звідна оцінка рівня розвитку економічного потенціалу і основних елементів в його складі

Підприємство	Елементи економічного потенціалу				Рівень економічного потенціалу
	Кадровий	Науково-технічний	Виробничий	Фінансовий	
1. ДП «ВО «ПМЗ»»	0,71	0,281	0,44	0,63	0,13
2. ДП «КБ «Південне»»	0,79	0,28	0,44	0,6	0,14
3. ДП «Дніпрокосмос»	0,69	0,24	0,43	0,62	0,12
4. ПрАТ «ДМЗ»	0,73	0,26	0,43	0,62	0,13
5. ПрАТ «Дніпроважмаш»	0,65	0,21	0,39	0,54	0,12
6. ПрАТ «Дніпропрес»	0,73	0,28	0,44	0,63	0,14
Загальна тенденція	→	↘	↘	↘	→

Подібний низький рівень економічного потенціалу викликаний низьким рівнем розвитку його складових. При цьому, аналіз рівня розвитку складових економічного потенціалу виявив загальні тенденції до зниження кадрового потенціалу (значення коливається в межах 0,65 - 0,79), незважаючи на програми підвищення кваліфікації, що пояснюється відтоком кваліфікованих фахівців. Підприємства машинобудування і приладобудування продовжують втрачати можливість реалізації інноваційних проектів і нарощування науково-технічного потенціалу (рівень складає 0,21 - 0,28), що обумовлено в першу чергу українським низьким розвитком виробничого потенціалу (0,39 - 0,44), фізичним і моральним зносом наявного парку устаткування. На нашу думку, окрім безпосередньо виявлення таких елементів необхідно оцінити також зміну стану подібних елементів з часом. Далі необхідно виділити звідний показник стану механізму розвитку. Причому подібний показник найдоцільніше оцінювати як кількісно так і якісно. Отримати подібний показник можливо, оцінивши здібності промислового підприємства до формування механізму розвитку з точки зору наявних ресурсів. Оскільки і здібності, і ресурси промислового підприємства по забезпеченню формування механізму розвитку промислового підприємства ні теоретично, ні практично не можна оцінити строгими кількісними показниками, методи економіко-статистичного аналізу тут застосувати неможливо. Проте цілком доречно скористатися методом експертних оцінок.

Отже, логічно міркуючи, можна стверджувати, що можливість формування механізму розвитку потенціалу промислового підприємства з оцінкою нижче 5 балів відповідає якійсь оцінці «низький», оскільки ні здібності промислового підприємства, ні ресурси не зможуть забезпечити його створення навіть наполовину. Що стосується інших оцінок, то, Розуміючи, що тут можуть бути різні думки, проте, вважаємо, що оцінка до балів може відповідати якійсь оцінці «середній», а зверху балів - «високий».

Подальший напрям дослідження торкається на основі використання системи оцінок виявити існуючі елементи механізму розвитку економічного потенціалу на промисловому підприємстві, дати їх оцінку. І виявим: тенденцію. Таким чином, на основі дослідження існуючих елементів механізму розвитку економічного потенціалу, можна дати розгорнуту характеристику можливості формування цілісного механізму розвитку.

В той же час, можна сказати, що за відсутності комплексних програм розвитку, промислові підприємства, проте, мають в розпорядженні досить якісні програми кадрового розвитку і модернізації виробничих потужностей. Умови ринку змушують промислові підприємства ретельніше відноситися як до аналізу зовнішньої ситуації, так і внутрішніх можливостей. Проте відсутність якісних методик зводить ефективність подібного процесу до мінімуму. Оцінка тенденція по виділених елементах в цілому дозволяє зробити висновок про застій і певну деградацію існуючого механізму розвитку. Незначні тенденції до поліпшення, зокрема здатності до трансформації структури управління, збільшенню числа окремих програм розвитку елементів, що входять до складу економічного потенціалу, проте, не зумовлюють загальну позитивну тенденцію до розвитку. В цілому по досліджених елементах, таким як: забезпечення ефективної розробки стратегічних програм розвитку елементів економічного потенціалу: задіювання структурних підрозділів у формуванні стратегії розвитку промислового підприємства, наявність конкурентоздатних інновацій, тенденції можна охарактеризувати як нейтральні, проте в умовах нестабільного ринку відсутність розвитку може привести до втрати конкурентної привабливості і як наслідок - до банкрутства промислового підприємства в перспективі. Запропонована методика оцінки можливості формування механізму розвитку потенціалу промислового підприємства дозволяє охарактеризувати не лише існуючий на момент аналізу стан процесів розвитку промислового підприємства, але і дає можливість визначити основні напрями вироблення стратегічних цілей і першочергових заходів для підвищення його ефективності.

Висновки. Таким чином автором у рамках обґрунтування методики дослідження виокремлених задач і можливостей розвитку економічного потенціалу промислового підприємства був розроблений комплексний георетико-практичний підхід до аналізу і дослідження можливості формування механізму розвитку економічного потенціалу промислового підприємства, що дозволяє поєднувати умови макро-, мезо - і мікрорівня, що включає:

1. Статистичний аналіз даних по загальноекономічному розвитку.

2. Прогностичний аналіз можливості формування механізму розвитку промислового підприємства відповідно до оцінки потенціалу зовнішнього оточення.

3. Загальний аналіз напряму розвитку на основі функціональної затребуваності промислового підприємства.

4. Деталізований аналіз функціонуючих елементів механізму розвитку на промисловому підприємстві.

Аналіз макро- і мезооточення показав, що в період з 1999 по 2014 рік як по усій промисловості, так і по галузі машинобудування триває тенденція до зниження економічного потенціалу, і це незважаючи на збільшення обсягів виробництва (в середньому на 2-5% в рік по промисловості, 2-4% по галузі за досліджуваний період), і обсягів інвестування, що проявляється передусім в зносі (більш ніж на 40%) і вибутті основних фондів, відтоку кадрів і збільшенні долі працівників пенсійного віку.

Являючись все ж таки провідною галуззю промисловості, галузь машинобудування, проте, знаходиться в стагнующому стані, який з позиції рівня розвитку економічного потенціалу можна охарактеризувати як пошук шляхів диверсифікації при активному задіюванні наявного потенціалу без відповідних програм його розвитку.

Список використаних джерел

1. Аакер Д Стратегічне ринкове управління / Д Аакер : [пер. з англ. за ред. Ю. Н. Катівського]. - Львів: Світ історії 2003. - С.544.
2. Булеев И. П. Предприятие в системе общественных отношений : институциональный аспект: [монографія] / И. П. Булеев. - Донецк: ИЭП НАН Украины. 2006. - 424 с.
3. Герасимчук В. Г. Развитие предприятия; диагностика, стратегия, эффективность>: Монография. - К.: Вшпа пік.. 1995. - 264 с.
4. Запатріна І. В. Бюджетний механізм економічного зростання: [монографія] / І. В. Запатріна. - К.: Ін - т соц.- екон. стратегій, 2007. - 528 с.
5. Лапин Е.В. Оценка экономического потенциала предприятия: монография. -Сумы: ИТД ..Университетская книга". 2004.- 360 с.
6. Пили Энди. Призма чфффективности: Карта сбалансированных показателей для измерения успеха в бизнесе и управления им / Пер. с англ. / Нили "Энди. Адаме Крис Кеннерлн Майк. Днеііропетровск: Баланс-Клуб, 2003. - 400 с.
7. Сімонова В. С. Підходи до визначення поняття "конкурентний потенціал" та його роль у формуванні конкурентоспроможності підприємства // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук, праць. - 2011. - № 6 (121). - С. 194-197 : табл.
8. Яременко Ю. В. Особливості промислової політики у трансформаційній економіці: монографія Ю. В.Яременко. - Харьков : изд-во Арт-ПРАД. 2004. -286 с.
9. Jose de la Torre, Yves I. Doz, Timothy Devinney. Managing the Global Corporation: Case Studies in Strategy and Management. McGraw-Hill/Irwin: 2nd edition *uly 21. 2000. - 580 p.
10. Peter Cheese. Robert J. Thomas, Elizabeth Craig, Robert J. Thomas. The Talent Powered Organization: Strategics for Globalization. Talent Management and High Performance. Kog.in Page: November 28. 2007. - 288 p

**IDENTIFICATION OF POTENTIAL CONDITIONS FOR THE
IMPLEMENTATION OF THE MECHANISM OF THE ECONOMIC
POTENTIAL OF INDUSTRIAL ENTERPRISE ON THE BASIS OF
FUNCTIONAL DEMAND**

The article examines the role and potential of industrial enterprises, which means at its disposal to ensure the success of not only domestic but also the overall stability of the proposed conceptual provisions author animalistic adaptive - the evolution of the economic potential of industrial enterprises not only for potential local industrial enterprises, but and justifies the necessity and feasibility of individual components of the economic potential and all their totality depending on the internal and external environment, macroeconomic conditions to achieve the overall competitiveness of the industrial enterprise and its strategic- development goals. The top priority for this function in modern industrial enterprise (from the standpoint of management) is manufacturing and marketing and sales in recipients, such as potential and actual customers, and all market on a national scale does not cause responses, despite strong competition from foreign producers and the lack of state programs of industry. Own the same opportunities in industrial enterprises considering environmental factors is not enough.

However, the listing of the functions of an industrial enterprise has a significant effect on the development of the economic potential of industrial enterprises, and therefore, the choice of direction must be subordinate to the comparison, as the internal capacity of the industrial enterprise and external factors. Based on the data we can conclude that only some of the proposed by the author for the stud) of industrial enterprise features, such as: "development and macroeconomic and microeconomic stability", "education systems" measure the impact on capacity building coincides with interest the recipient. It should be emphasized that the analysis results obtained in the framework of the methods of functional analysis functional demand demand show a general trend in the choice of strategies inherent in most industrial sectors studied. For a more detailed analysis of the data should be guided by the firm itself.

Keywords: mechanism, potential industrial enterprise, economic development.